

POSTANOWIENIE

Dnia 20 lipca 2016 r.

Sąd Apelacyjny w Krakowie Wydział III Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Krystian Serzysko
Sędziowie:	SSA Agata Pyjas-Luty SSA Dariusz Płaczek (spr.)
Protokolant:	st.sekr.sądowy Elżbieta Bałaban

po rozpoznaniu w dniu 20 lipca 2016 r. na posiedzeniu niejawnym

sprawy z wniosku **R. K.**

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w C.

o wznowienie postępowania zakończonego prawomocnym wyrokiem Sądu Okręgowego w Krakowie z dnia 14 kwietnia 2015r. sygn. VIII U 1688/14

na skutek zażalenia wnioskodawcy R. K.

na postanowienie Sądu Okręgowego w Krakowie Wydziału VIII Ubezpieczeń Społecznych

z dnia 8 kwietnia 2016 r. sygn. akt VIII U 1702/15

postanawia:

oddać zażalenie.

sygn. akt III AUz 125/16

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy w Krakowie postanowieniem z dnia 8 kwietnia 2016 r. odrzucił wniesioną przez R. K. skargę o wznowienie postępowania zakończonego prawomocnym wyrokiem Sądu Okręgowego w Krakowie z dnia 14 kwietnia 2015 r. sygn. akt VIII U 1688/14, wskazując jako podstawę rozstrzygnięcia przepis art. 410 k.p.c., zgodnie z którym odrzuceniu podlega skarga wniesiona po upływie przepisanej terminu, niedopuszczalna lub nie oparta na ustawowej podstawie. Sąd Okręgowy wskazał, że R. K. do skargi o wznowienie postępowania dołączył dokumenty w postaci: potwierdzenia o zarobkach za okres od lutego 2014 r. do sierpnia 2015 r., słowackiego odpowiednika PIT za 2014 r. i RFLO, a złożenie skargi uzasadniał tym, że pomimo sygnalizowania przez niego w postępowaniu administracyjnym i sądowym, że pracodawca MANIOM s.r.o. posiada dowody istotne dla rozstrzygnięcia sprawy, potwierdzające faktyczne wykonywanie pracy i jej charakter i że odmawia ich udostępnienia, Sąd Okręgowy pominął ten fakt.

Skarżący podkreślił, że ostatecznie otrzymał te dokumenty od pracodawcy, ale już po uprawomocnieniu się wyroku. Rozważając, czy skarga R. K. spełnia wymóg oparcia jej na ustawowej podstawie Sąd Okręgowy wskazał, że wykrycie okoliczności faktycznych lub dowodów w rozumieniu art. 403 § 2 k.p.c. dotyczy faktów i środków dowodowych, które - poza przesłanką ich nieujawnienia w postępowaniu prawomocnie zakończonym - były dla strony skarżącej wówczas "nieujawnialne". Przepis ten obejmuje zatem fakty stronie nieznanne i dla niej niedostępne, natomiast fakty "ujawnialne", czyli te, które strona powinna znać, bo miała możliwość dostępu do nich, nie są objęte hipotezą tego przepisu (tak m.in. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 3 października 2013 r., II UZ 54/13, niepubl., z dnia 28 sierpnia 2013 r., V CZ 33/13 oraz z dnia 29 marca 2007 r., II UZ 3/07, OSNP 2008, nr 11-12, poz. 178). W orzecznictwie ugruntowany ponadto jest pogląd, że podstawą wznowienia nie może być środek dowodowy, który powstał dopiero po uprawomocnieniu się orzeczenia wydanego w postępowaniu, którego dotyczy skarga o wznowienie (por. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 21 lutego 1969 r., III PZP 63/68, OSNC 1969/12/208 i postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 15 września 2005 r., II CZ 78/05, niepubl., z dnia 14 lutego 2007 r., II CZ 120/06, niepubl. i z dnia 30 maja 2007 r., I CZ 40/07, niepubl.). Zgodnie z art. 403 § 2 kpc podstawą do wznowienia postępowania jest m.in. wykrycie nowej okoliczności faktycznej oraz wykrycie nowego środka dowodowego, których strona skarżąca nie mogła powołać w poprzednim postępowaniu, a które mogły wpłynąć na wynik sprawy. Jak wskazał Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 8 października 2015 r. III CZ 43/15 (LEX nr 1820399), możliwość wznowienia postępowania na podstawie art. 403 § 2 k.p.c. jest uzależniona od zaistnienia łącznie trzech przesłanek. Po pierwsze, wykrycia po uprawomocnieniu się wyroku nowych okoliczności faktycznych lub środków dowodowych, które istniały w czasie postępowania, ale nie zostały w nim powołane. Po drugie, możliwości ich wpływu na wynik sprawy i po trzecie, niemożności skorzystania z nich przez stronę w poprzednim postępowaniu. "Wykrycie", jak to wynika z treści art. 407 k.p.c., odnosi się do okoliczności

i dowodów w poprzednim postępowaniu w ogóle nie ujawnionych i wówczas nieujawnialnych, bo nieznanymi stronom. Nie odnosi się ono zatem do okoliczności

i dowodów jawnych z materiału poprzedniego postępowania, a tylko nie dostrzeżonych przez stronę lub dowodów powołanych przez stronę, ale nieuwzględnionych przez Sąd. Instytucja skargi o wznowienie postępowania nie służy bowiem korygowaniu błędów popełnionych przez stronę przy prowadzeniu poprzedniej sprawy. Nie może również ingerować w sposób prowadzenia sprawy przez Sąd, w szczególności jego niezależność w zakresie prowadzenia postępowania dowodowego i dopuszczania oraz uzyskiwania dokumentów powołanych przez stronę, ale z różnych przyczyn niedostępnych stronie bez przedłożenia stosownego wezwania od Sądu. Właściwy w celu skorygowania takich błędów jest zwykły tryb odwoławczy, z którego skarżący – pomimo skutecznego złożenia wniosku o doręczenie wyroku z uzasadnieniem – nie skorzystał. Mając na względzie powyższe rozważania Sąd Okręgowy stwierdził, że nie jest wystarczające powołanie się w skardze na to, iż podstawą wznowienia stanowi wykrycie i uzyskanie nowych dowodów, mających szczególnie istotne znaczenie w postępowaniu

o ustalenie ustawodawstwa właściwego. Sąd Okręgowy doszedł do przekonania, że w istocie rzeczy skarżący domaga się wznowienia postępowania w oparciu o dowody wskazywane w prawomocnie zakończonym postępowaniu, ale niedopuszczone przez Sąd orzekający, tj. słowacki odpowiednik PIT za 2014 r. i RFLO. Z kolei dokument w postaci zaświadczenie o zatrudnieniu i zarobkach za okres od lutego 2014 r. do sierpnia 2015 r. nie istniał jeszcze w chwili wyrokowania, a zatem już

z tego względu nie może stanowić podstawy do wznowienia postępowania. W świetle powyższego Sąd Okręgowy uznał, że wniesiona przez R. K. skarga

o wznowienie postępowania nie jest oparta na ustawowej podstawie i jako taka podlega odrzuceniu.

Zażalenie na powyższe postanowienie złożył R. K. zarzucając naruszenie art. 403 § 2 kpc w zw. z art. 13 ust. 3 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 883/2004 i w zw. z art. 14 ust. 5b Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 987/2009, polegające na przyjęciu, że dołączone do skargi o wznowienie postępowania dokumenty tj. PIT za 2014 r., zaświadczenie o zatrudnieniu, potwierdzenie otrzymywania wynagrodzenia i RFLO nie mają związku z orzeczeniem wydanym przez Sąd Okręgowy w Krakowie w dniu 14 kwietnia 2015 r. w sprawie o sygn. akt VIII U 1688/14, podczas gdy zależność między tymi dowodami, a treścią orzeczenia z dnia 14 kwietnia 2015 r. polega na tym, że dowody te potwierdzają, iż skarżący w spornym okresie świadczył pracę

w Słowacji w wymiarze większym niż marginalny. Podnosząc ten zarzut skarżący wnosił o zmianę zaskarżonego postanowienia poprzez przyjęcie skargi do rozpoznania, wznowienie postępowania zakończonego prawomocnym wyrokiem Sądu Okręgowego w Krakowie z dnia 14 kwietnia 2015 r. sygn. akt VIII U 1688/14

i zmianę tego wyroku poprzez uwzględnienie odwołania od decyzji ZUS Oddziału

w C. z dnia 5 września 2014 r. i ustalenie, że skarżący podlega ustawodawstwu słowackiemu w zakresie ubezpieczeń społecznych w związku

z jednoczesnym wykonywaniem pracy na własny rachunek w Polsce i pracy najemnej w Słowacji, ewentualnie o uchylenie wyroku i przekazanie sprawy organowi rentowemu do ponownego rozpoznania oraz o zasądzenie od organu rentowego na rzecz skarżącego kosztów postępowania według norm przepisanych.

Skarżący wywodził, że w uzasadnieniu wyroku z dnia 14 kwietnia 2015 r. Sąd Okręgowy powołał się na to, iż nie zostało wykazane, aby praca w spornym okresie była świadczona w wymiarze większym niż marginalny i aby miała charakter ekonomicznie opłacalny, a skoro dołączone do skargi o wznowienie dokumenty potwierdzają okoliczność faktycznego wykonywania pracy i jej niemarginalnego charakteru, to w ocenie skarżącego świadczy to o zasadności skargi.

Sąd Apelacyjny rozważył, co następuje.

Zażalenie nie jest zasadne, ponieważ trafne jest stanowisko Sądu I instancji, że skarga o wznowienie postępowania zakończonego prawomocnym wyrokiem Sądu Okręgowego w Krakowie z dnia 14 kwietnia 2015 r. sygn. akt VIII U 1688/14 nie opiera się na ustawowej podstawie, co w świetle art. 410 kpc obligowało Sąd Okręgowy do odrzucenia takiej skargi. Sąd Apelacyjny rozpoznający niniejszą sprawę w pełni podziela przytoczone przez Sąd I instancji ugruntowane stanowisko Sądu Najwyższego, w myśl którego badanie oparcia skargi o wznowienie postępowania na ustawowej podstawie nie ogranicza się do kontroli, czy wskazane

w skardze okoliczności odpowiadają ustawowym podstawom wznowienia, ale obejmuje również ustalenie, czy podstawa rzeczywiście istnieje. Zgodnie z art. 410 § 1 kpc sąd odrzuca skargę wniesioną po upływie przepisanej terminu, niedopuszczalną lub nieopartą na ustawowej podstawie. Ze skargą o wznowienie postępowania, która w rozumieniu cyt. przepisu nie opiera się na ustawowej podstawie, mamy do czynienia nie tylko wtedy, gdy przytoczona w niej podstawa nie odpowiada wzorcowi którejkolwiek z podstaw wznowienia (art. 401 k.p.c., art. 401¹ k.p.c., art. 403 k.p.c.), ale również wtedy, gdy przytoczona podstawa odpowiada wprawdzie temu wzorcowi, lecz w rzeczywistości nie wystąpiła (por. np. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 25 maja 2012 r., I CZ 35/12, nie publ.; postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 9 grudnia 2014 r., III CZ 51/14, LEX nr 1640252; postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 6 lutego 2015 r., II CZ 105/14, LEX nr 1652721). Skarżący formułując podstawę wznowienia postępowania odwołał się do przepisu art. 403 § 2 kpc, zgodnie z którym można żądać wznowienia w razie późniejszego wykrycia prawomocnego wyroku, dotyczącego tego samego stosunku prawnego, albo wykrycia takich okoliczności faktycznych lub środków dowodowych, które mogłyby mieć wpływ na wynik sprawy, a z których strona nie mogła skorzystać w poprzednim postępowaniu. Z tego względu Sąd I instancji prawidłowo rozważył - dając temu wyraz w uzasadnieniu zaskarżonego postanowienia - czy dołączone do skargi dowody z dokumentów odpowiadają zakresowi podstawy wznowienia, o jakiej mowa w art. 403 § 2 kpc. Na podkreślenie zasługuje, że Sąd I instancji nie zajmował się analizą wartości dowodowej zgłoszonych przez skarżącego środków dowodowych, ale badał, czy skarżący mógł je wnieść w toku postępowania, którego dotyczy skarga o wznowienie.

Jak prawidłowo wskazał Sąd I instancji, nie może budzić wątpliwości, że skarżący nie mógł skutecznie ubiegać się o wznowienie postępowania zakończonego prawomocnym wyrokiem Sądu Okręgowego w Krakowie z dnia 14 kwietnia 2015 r. sygn. akt VIII U 1688/14 przedstawiając zaświadczenie słowackiego pracodawcy

o wysokości zarobków za okres od 1 lutego 2014 r. do dnia 31 sierpnia 2015 r.

W świetle treści tego dokumentu uzasadniony jest wniosek, że dokument ten niewątpliwie musiał powstać już po wydaniu prawomocnego wyroku w sprawie VIII U 1688/14, należy mieć bowiem na względzie, że zaświadczenie o wysokości zarobków dotyczy okresu kończącego się z dniem 31 sierpnia 2015 r., a więc nie mogło istnieć przed dniem 14 kwietnia 2015 r. (data wydania wyroku), kiedy to okres objęty zaświadczeniem nie był jeszcze zakończony. W orzecznictwie Sądu Najwyższego utrwalone jest stanowisko, że środki dowodowe powstałe po zapadnięciu wyroku nie mogą stanowić podstawy do wznowienia postępowania (por. uchwała 7 sędziów Sądu Najwyższego z dnia 21

lutego 1969 r. III PZP 63/68 OSNC 1969/12/208; postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 15 września 2005 r. II CZ 78/05 LEX nr 453799; postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 18 kwietnia 2011 r. III UZ 6/11 LEX nr 966822; postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 19 marca 2010 r. II PZ 5/10 LEX nr 583798). Ponieważ w rozpoznawanej sprawie przedmiotowe zaświadczenie powstało po dacie wydania wyroku, nie może ono stanowić podstawy do wznowienia postępowania. Trafnie też uznał Sąd I instancji, że skarżący nie mógł skutecznie ubiegać się o wznowienie postępowania przedstawiając dokumenty

w postaci słowackiego PIT za 2014 r. i RFLO. Jak wskazuje się w orzecznictwie Sądu Najwyższego (por. np. postanowienie z dnia 8 października 2015 r., III CZ 43/15, LEX nr 1820399 i orzecznictwo powołane w jego uzasadnieniu) możliwość wznowienia postępowania na podstawie art. 403 § 2 kpc uzależniona jest od zaistnienia łącznie trzech przesłanek: 1) wykrycia po uprawomocnieniu się wyroku nowych okoliczności faktycznych lub środków dowodowych, które istniały w czasie postępowania, ale nie zostały w nim powołane; 2) możliwości ich wpływu na wynik sprawy; 3) niemożności skorzystania z nich przez stronę w poprzednim postępowaniu. Wykrycie okoliczności faktycznych lub dowodów w rozumieniu art. 403 § 2 kpc dotyczy faktów i środków dowodowych, które – poza przesłanką ich nieujawnienia w postępowaniu prawomocnie zakończonym – były dla strony skarżącej wówczas „nieujawniane”. Chodzi zatem o fakty stronie nieznanne i dla niej niedostępne, nie są natomiast objęte hipotezą art. 403 § 2 kpc fakty „ujawniane”, czyli te, które strona powinna znać, bo miała możliwość dostępu do nich. Powołane przez skarżącego dokumenty w postaci słowackiego PIT za 2014 r. (data wystawienia 9 stycznia 2015 r.) i RFLO (data wystawienia 30 stycznia 2014 r.) powstały jeszcze przed wydaniem wyroku z dnia 14 kwietnia 2015 r., dotyczyły bezpośrednio wnioskodawcy, który musiał mieć świadomość ich istnienia, a zatem nie można uznać, iż były one dla skarżącego niedostępne w postępowaniu zakończonym wydaniem prawomocnego wyroku i że nie mógł z nich w tamtym postępowaniu skorzystać. W świetle zasad doświadczenia życiowego i logicznego rozumowania uzasadniony jest wniosek, że skarżący w toku poprzedniego postępowania musiał mieć świadomość istnienia PIT za 2014 r. Oczywistym jest, że skoro PIT dotyczył osiągniętych przez niego zarobków, to musiał być w pierwszej kolejności dostępny właśnie dla skarżącego. W odniesieniu do RFLO należy też zauważyć, że dokument ten nie ma bezpośredniego znaczenia dla rozstrzygnięcia

o zasadności przedmiotowej skargi, skoro skarżący powoływał się na to, że jego praca na rzecz słowackiego pracodawcy nie miała marginalnego charakteru, a dokument ten nie jest zdatny do wykazania takiej okoliczności.

Nie można też tracić z pola widzenia tego, że w przypadku skarżącego trudno jest w ogóle mówić o „wykryciu” przez niego środków dowodowych w rozumieniu art. 403 § 2 kpc. W poprzednim postępowaniu skarżący przedstawił organowi rentowemu umowę o pracę zawartą ze słowackim pracodawcą MANIOM s.r.o. oraz potwierdzenie przelewu wynagrodzenia za luty 2014 r., jednocześnie w piśmie z dnia 15 kwietnia 2014 r. informując organ rentowy o tym, że dokumenty te to „jedyne, które ma zamiar przekazać do ZUS”, wskazując przy tym, iż to ZUS winien wykazać się inicjatywą dowodową i w razie wątpliwości nawiązać współpracę ze słowacką instytucją ubezpieczeniową.

Mając na uwadze, że zaskarżone postanowienie jest trafne i odpowiada prawu, a wywiedzione zażalenie nie zawierało usprawiedliwionych zarzutów, Sąd Apelacyjny orzekł jak w sentencji na podstawie art. 385 kpc w zw. z art. 397 § 2 kpc.

Krzysztof Serzysko Agata Pyjas – Luty Dariusz Płaczek